

עלוך ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת מסעי תשפ"ב

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת בבית
במכשיר זהה לבית החולים

ייעוץ בעניני ברית מילה

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

ואלה מסעי - על פי השם

מסופר על ר' מרדכי פרוגמנסקי ז"ל שנסע ברכבת עם יהודי שהיה מוהל ודיברו בלימוד, ומתוך שהיו שקועים בלימודם פיספסו את התחנה שהיו צריכים לרדת, המוהל אמר אוי טעינו, לא ירדנו בתחנה הדרושה לנו, הרגיעו ר' מרדכי על פי הפסוק, מה' מצעדי גבר כוננו, יהודי לעולם אינו טועה, והסביר שאצל הגר נאמר ותלך ותתה, וביארו המפרשים, שחזרה לגילולי בית אביה, כי אצל גוים שייך לטעות ומה עושה במקום זה, ולכן מסבירים שאין לה יותר השגחה פרטית ויש טעויות, אבל ליהודי יש כוונה ומטרה לכל מקום שמגיע, והטעויות הם השגחה פרטית, כשהגיעו לתחנה הבאה צעק להם יהודי מקומי, האם יש אתכם מוהל? היום יום השמיני לבני ואין כאן מוהל ובקשתי והתחננתי מהקדוש ברוך הוא שישלח לנו מוהל, פנה ר' מרדכי למוהל, נו, יהודי לעולם אינו טועה.

פרשתנו מתחילה אלה מסעי בני ישראל ודרשו רשומות, אלה מסעי גימטריא על פי ה'.

אנחנו רואים עין בעין במסעותינו בעולם למול יהודים השגחה פרטית מופלאה.

באחת הנסיעות לאוקראינה, בישיבה במטוס ליד יהודי מבוגר בגיל 54 שחזר לביתו, דיברנו על מטרת נסיעתנו, והשתכנע לעבור ברית, ואכן מיד כשהגענו ליעדינו הוא הצטרף וקיים את המצוה בשמחה, וכמה פעמים קרה שבדיוק ביום שהגענו לאוקראינה לקיים מצות מילה, הגיעו יהודים ממקומות אחרים לבית כנסת לדברים אחרים וזכינו למול גם אותם, ובפעם אחרת שכבר היינו בשדה התעופה וקיבלנו הודעה שהטיסה נדחתה למספר שעות ובזמן ההמתנה החליט עוד יהודי להכנס בבריתו של אברהם אבינו, ועוד סיפורים רבים ומרגשים בזמן הנכון שרואים ממש את ההשגחה פרטית שמכוונת את צעדנו.

יהי רצון שנוכה לראות תמיד את ההשגחה פרטית המלווה אותנו ונזכה לקדש שם שמים בכל פניותינו. המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

למסעיהם על פי ה'. (לג ב) ס"ת מילה, לרמז כי רק ישראל אשר שמרו בריתם הם נסעו על פי ה' בעמוד ענן אבל הערב רב שלא שמרו בריתם היה הענן פולטם: (טהרת יום טוב)

רמה לעיני כל ישראל. (לג ג) סופי תיבות מילה, לומר בזכות המילה יצאו: (ש"ך על התורה)

ממחרת הפסח יצאו בני ישראל. רמז שנגאלו בזכות דם פסח ודם מילה, כי דם פסח רמז באמרו, ממחרת הפסח יצאו. ולמה לו להזכיר הפסח, היה לו להזכיר בחמשה עשר יצאו, אלא לומר שיצאו למחרתו של יום חמשה עשר בזכות הפסח שהקריבו בלילה, ודם מילה, באומרו יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים. לומר אף על פי כן יצאו ביד רמה, בחיל ובכח, רמז לדבר במה שאמר, רמה לעיני כל מצרים. סוף תיבות מילה, לומר אדרבה שהמילה גרמה להם ההתרוממות ושרמה קרנם בה' לעיני כל מצרים שראו המצרים ולא היה בהם כח למחות בישראל, לכך סמך לומר ומצרים מקברים וגו'. לומר שאלו פירשו למיתה וישראל פירשו לחיים, כי במילה נאמר ואומר לך בדמיק חיי: (עוללות אפרים)

ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים. ס"ת מילה דהנה עם בני ישראל האמינו בה כנאמר (שמות ד) ויאמן העם. והגם כי היו להם ד' דברים שלא שינו את שמם וכו' אולם

מצות ממשיות לא היה להם ונתן להם השי"ת טרם יציאתם ממצרים מצות פסח ומילה להשתעשע בהם לזה אמר ממחרת הפסח. שעשו אתמול את הקרבן פסח ומילה כרמוז בהס"ת באלו שני דברים יצאו כנאמר (יחזקאל מ) ואומר לך בדמ"ך חיי זה דם פסח ודם מילה: (מעשה אבות)

וידבר ה' וגו' צו את בני ישראל וגו' כי אתם באים אל הארץ כנען. (לד ב) ילמדנו רבינו עד שלא נכנסו ישראל לארץ כיצד היו מברכין על המזון, כך שנו רבותינו, עד שלא נכנסו ישראל לארץ לא היו מברכין אלא ברכה אחת הזן את הכל, משנכנסו לארץ התקינו שיהיו מברכים על הארץ ועל המזון, משחרבה ירושלים הוסיפו בונה ירושלים, ומשנקברו הרוגי ביתר הוסיפו הטוב והמטיב, הטוב שלא הסריחו והמטיב שנתנו לקבורה, ואין לך חביב מכולן יותר מברכת על הארץ ועל המזון, שכך אמרו חכמינו זכרונם לברכה, כל מי שלא הזכיר בברכת המזון על הארץ ועל המזון, ארץ חמדה ברית (ועל בריתך שחתמת בבשרינו) ותורה חיים ומזון, לא יצא ידי חובתו (תנחומא)

הנה, ארץ ישראל שנשבע הקדוש ברוך הוא לאבותינו לתת לנו הוא ענין פנימי והוא חתום חותם בתוך חותם כמו שכתוב מה רב טובך אשר צפנת. וסוד ארץ ישראל לא נגלה עד שנכנסו בני ישראל לשם, וזה שכתוב בפרשת מסעי כי אתם באים אל הארץ כנען. פירוש, אתם באים לשם ולא באה לשם אומה אחרת כמו שרמזו במדרש יש נאה ללבשו כו', והנה ארץ ישראל תלוי בברית כמו שכתוב וכרות עמו הברית. דכמו בנפש סוד המילה גנוז בחותם תוך חותם וכאשר הוסר הערלה ונפרע אז נגלה סוד המילה, כן ארץ ישראל היה עליו מכסה כדי שלא ישלטו החיצונים בפנימיות, וזה ענין סיחון ועוג שהיו שומרים והיא הערלה החופף סביב הברית, וזה נמסר ביד משה רבינו עליו השלום, אחר כך כשנכנסו וכבשו הז' אומות זה סוד הפריעה שהם היו שרוין בתוכה ממש, כמו עור הפריעה שדבוק ביותר ואין הפנימיות נגלה עד שהוסר עור הפריעה כן נגלה קדושת ארץ ישראל באיבוד אותן הרשעים, וזה רמז משה מלך ויהושע פורע שפריעה ניתן ליהושע שאז נגלה בפועל קדושת ארץ ישראל, והנה הקדוש ברוך הוא הקפיד שלא ישאירו כלום מאותן הרשעים, ואף על פי שלא קיימו המצוה בשלימות מכל מקום רובן הרגו, ולכן נגלה להם הקדושה כדין ציצין שאין מעכבין המילה כשפרע רוב עטרה אבל אם היו מקיימין בשלימות לא היינו מתגרשין לעולם מארץ ישראל שעל ידי זה שנשאר הציצין דערלה נמשך אחר כך הערלה ונתכסה הקדושה עד שיגאלנו הקדוש ברוך הוא ויכרות לנו ברית חדשה שלא תופר במהרה בימינו: (שפת אמת פרשת מטות)

והיה לכם פאת נגב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם. (לד ג) על ידי אדום והיה. ס"ת מילה, עיין מדרש בראשית (פרשה מו) שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אם מקיימין בניך מצות מילה יהיו נכנסין לארץ ואם לאו לאו: (טהרת יום טוב)

זה יהיה להם מגרשי הערים. (לה ה) ר"ת מילה, לפי שהלויים שמרו בריתם ועל כן הבדילם ה' מן כלל ישראל ונתנו להם ערים לשבת ומגרשיהם לכל צרכיהם: (טהרת יום טוב)

והקריתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם. (לה יא) ויש לומר עוד על פי מה שהגיד כבוד קדושת אבי אדומו"ר זצ"ל"ה בהא דבש"ס (מגילה יד.) מ"ח נביאים עמדו לישראל ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה חוץ ממקרא מגילה, והגיד הטעם בזה דהנה בתנא דבי אליהו שמנין מ"ח נביאים מקבילים למ"ח ערי הלויים, ביאור הדברים כמו רוצח שאיבד חיותו משיג חיים באמצעות ערי הלויים, ומכל מקום כשיצא משם כרגע איבד חיותו ולגואל הדם מותר להורגו, והטעם מפני שאין חיותו מחמת עצמו אלא מפאת זולתו, על כן אין לו קיום אלא בשעת מעשה, וכדוגמא זו הנביאים שהתנבאו לישראל אף שבשעת הנבואה התעוררו ישראל מאד לקול הנבואה, מכל מקום לא היה להתעוררות קיום באשר לא היתה מחמת עצמם, ומטעם זה עצמו לא נשארה מהם מצוה קבועה לדורות חוץ ממקרא מגילה שהסרת הטבעת החזירתם למוטב יותר מכל הנביאים כבש"ס שם, והיינו שעל ידי הסרת הטבעת התעוררו בכח עצמותם, על כן נשאר מזה לקיים מצוה לדורות וימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים וגו'. וזה עצמו היה נצחון נגד עשו וזרעו וכמו שמובא בתנא דבי אליהו שכל זמן שיצחק היה קיים החזיקו במצות מילה כיון שמת הפרו ברית, אבל ישראל החזיקו וכו', כי עשו אפילו מעט טוב שהיה בו לא היה

מחמת עצמו על כן לא היה לו קיום, וישראל הם בעצמותם טוב על כן יש להם קיום, עד כאן תורף דבריו: (שם משמואל פרשת תצוה)

ואם יהיה היובל לבני ישראל. (לו ד) ס"ת מילה, רמז שבזכות שמירת הברית יהיה הגאולה ויצאו לחירות כמו העבדים ביובל, כי המילה היא גילוי העטרה גילוי אור הגנוז, ולעתיד כשיהיה התיקון הגדול ויחזור היובל יתגלה אור הגנוז לגמרי על ידי סוד היובל סוד הבינה סוד התשובה, ויהי אור הלבנה כאור החמה וגוי ויהיה חירות עולם: (טהרת יום טוב)

לשלושת השבועות

בזכות ברית המילה תקרב הגאולה

בתהלים (קכב) למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך. אי אפשר שיבנה בית המקדש אלא אם כן בתיקון חטא פגם ברית קודש הנקרא טוב כדכתיב, ותרא אותו כי טוב הוא, שנולד מהול, על כן למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך. ואז נשמח באומרים לי בית ה' נלך: (חתם סופר)

בפסוק בפרשת וישלח, וירא כי לא יכול כו'. הזוהר הקדוש (ח"א קע:): מפרש על תמכין דאורייתא, שעל ידי כן נחרב בית המקדש, וזה שכתוב לא יאכלו בני ישראל את. ראשי תיבות תשעה אב, גיד. הם ג' תעניות, ג' תשרי ועשרה בטבת וכל התיבה גמטריא י"ז בתמוז, כמו שכתבתי במקום אחר (בהספד שבפרשת אחר), ויש לפרשו על ענין ברית מילה שהיא מסוגלת לקרב הגאולה, על ידי שמקיימין המצוה בשמחה אין לאומות העולם שליטה עלינו כמו שכתוב תחת אשר לא עבדת כו'. כמו שכתבתי במקום אחר, וכתוב גם את בדם בריתך שלחתי אסירך כו'. וזה שאמר הכתוב, וירא כי לא יכול לו. אז ויגע בכף יריכו. התחכמו לבטל מצוה זו של יריכו דהיינו ברית מילה כמו שכתבתי על שים ירך תחת יריכי כו', ותקע כף ירך יעקב שהיה לו שליטה עליו עד עלות השחר שהקדוש ברוך הוא הוציאנו מידם ונתבטלה הגזירה, דלשון שחר מורה על נס כמו שכתוב על אילת השחר שהוא סוף הניסים, ואז ויזרח לו השמש. אמר שומר אתא בוקר. לצדיקים, וכמו שכתבתי על מה שאמרו (מנחות מג:): כשנכנס דוד למרחץ, כלומר נסתכל בענין הגלות וראה את עצמו ערום מן המצות כשנסתכל במילה שמקיימין אותה שמחה נתקררה דעתו והיא תקרב הגאולה: (מראה יחזקאל)

ימי היולא של צדיקים בשבוע זה

יום ראשון כ"ה תמוז	הרה"ק ר' מאיר ב"ר שמואל מאפטא (אור לשמים) זצ"ל. תקפ"ז.
יום שני כ"ו תמוז	הרה"ק ר' סיני מז' מיגרד בהרה"ק ר' ברוך מגארליץ זצ"ל. תש"א.
יום שלישי כ"ז תמוז	הרה"ק ר' יצחק חריף ב"ר יוסף משה מסאמבור זצ"ל. תקע"ג.
	הרה"ק ר' משה חיים בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב זצ"ל. תקצ"א.
יום רביעי כ"ח תמוז	הגאון ר' יעקב חי ציון ב"ר אברהם חיים עדס זיע"א. תשכ"ג.
	הרה"ק ר' אלעזר בהרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק זצ"ל. תקס"ו.
	הרה"ק ר' משה ב"ר צבי הירש מאיהל (ישמח משה) זצ"ל. תר"א.
יום חמישי כ"ט תמוז	הרה"ק ר' ישעיה משולם זושא בהרה"ק ר' אהרן מטשערנוביל זצ"ל. תרמ"א.
	הגאון ר' שלמה גאנצפריד (קיצור שולחן ערוך) זיע"א. תרמ"ז.
	הגאון ר' יוסף שלום ב"ר אברהם אלישיב זיע"א. תשע"ב.
יום חמישי כ"ט תמוז	רבינו שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הק') זיע"א. ד'תתס"א.
ערש"ק מסעי ר"ח אב	אהרן הכהן בן עמרם ע"ה. ב'תפ"ח.
	הרה"ק ר' אהרן בהרה"ק ר' חיים מצאנז זצ"ל. תרס"ג.
	הרה"ק ר' שלמה בהרה"ק ר' בן ציון מבאבוב זצ"ל. תש"ס.

אלה מסעי...נסיעות לבריתות במסירות נפש

פעם קרה ענין נפלא ונורא באחת מנסיעותיו של רבנו הק' ר' אליעזר זאב מקרעטשנויף זי"ע לברית מילה, והוא כשנתכבד פעם במצוה זו בעיר סעבען (הערמנשטט רומניא), שצריכים היו לנסוע נסיעה קשה ומפרכת שמונה עשרה שעות רצופות במסילת הברזל, ובעת זו היתה גם כרוכה בסכנת נפשות כי ממשלתו של הרשע המפורסם גאגא ימ"ש היתה אז ברום המעלה המפורסמים בשמם מפלגת הקוזיסטען, ועל אם הדרך היו רגילים לעלות לתוך קרונוות הרכבת ולשלול ולהכות במכות אכזריות, ולפעמים אפילו עד כדי רציחת נפשות רחמנא ליצלן את כל יהודי אשר יאונה לידם ובתוך כדי נסיעה לזרוק יהודים מהרכבות הנוסעות כדי לרצחם נפש ואין פוצה פה ומצפצף עליהם להשקיטם ולריב ריב היהודים אשר היו מרי נפש, ולמרות כל זאת לא נתפעל רבינו הקדוש כלל והחליט לקבל כיבוד הסנדקאות ונסע, ובעת יציאתו לדרכו הארוכה הזאת כשאך עלה על מסילת הברזל הושיט רבנו הקדוש בעצמו סך חמישים לעי"י כבקשיש (טרניק-געלד) למבקר הכרטיסים, סך עצום בימים אלו, ומוכי תמהון היו כל מלווי רבנו הקדוש בנסיעתו ממראה עיניהם כי לא היו רגילים לראות את רבנו הקדוש מבזבז כספים לערלים ימח שמם ובפרט למבקרי כרטיסי נסיעה שלא נהוג כלל דבר זה, אך הבליגו על הדבר ולא העיזו לשאול את פי רבנו הקדוש על מה ולמה שינה מנהגו מיומיים, אולם בתוך נסיעתם הארוכה נתחוויר להם דבר תמוה זה כי על אם הדרך עלו על רכבת זו כמה עשרות סטודענטן מאכזרי מפלגת הקוזיסטין ימח שמם, והחלו לעשות שפטים ביהודים רחמנא ליצלן כדרכם העקלקלה ימח שמם, ואז באה תשועתו של מבקר כרטיסים זה שרבנו נתן לו הכסף, ובמהירות כחץ מבזק הוביל את רבנו הקדוש לקרון מיוחד שהיה מחולק לחדרים חדרים (כידוע הנקרא קאאפעע) והכניס את רבנו הקדוש ואת מלווי לחדר אחד וסגר אותם על מנעול ובריה כדי שלא ישלטו בהם ידי הארורים חס ושלום, או אז ראו כולם את עינו החדה וראיתו הברורה של רבנו הקדוש שעל ידי זה יבוא הנס וינצל ונתקיים בו שומר מצוה לא ידע דבר רע: (רזא דעובדא)

כשהולכים לעשות מצוה אין נזוקין

הגה"צ מוה"ר יהושע העשיל הכהן פריד זצ"ל אב"ד קאפוש כשנודמנה לו מצות פדיון שבויים או מעשה צדקה ומה גם להיות המוהל בברית מילה אז אין עייף ואין כושל בו והיה הולך למרחקים בכל חפץ לבו לקיים המצוה, פעם הזמינוהו למול תינוק בכפר זאהאן הסמוך לטשאפ, אולם הנהר הגדול נהר טיסא מפריד ביניהם, היה זה בסוף ימי החורף ימי הפשרת השלג ומי הנהר הולכים וגוברים ואצים להשתחרר ממאסרי הקרח הנורא שהתבצר עליהם במשך ימי הקור, בזמן ההיא מתאספים אנשי הכפרים אל חוף הנהר לראות בעיניהם את המחזה הנהדר איך מכסה הקרח הנורא מתנפץ לגורים אדירים בקול רעם ורעש, והנהר סוחף בזרמו העז את המון חתיכות הקרח השטות בהמוניהן עדרים עדרים ופגיעתן רעה זו בזו וזו בזו בקולות אדירים מחרידים האויר, ביום השמיני ההוא הזדרז רבי יהושע העשיל לקום ולמהר לקיים המצוה, והנה נכנס לבית מזיגתו כפרי אחד וסיפר איך זה הנהר רועש וזועף לנפץ את הקרח וסכנה רבה ועצומה לעבור עליו את הנהר, בימים ההם עדיין לא נבנה הגשר על הטיסא, ובימות הקיץ עברו במשוט ורפסודות ובחורף רגלי על הקרח כל זמן שהיה מעובה וחזק, ר' יהושע העשיל לא שת לבו לדברי הערל כי חשקת קיום המצוה בערה בלבו והלך בזריזות לעבור הנהר לקיים המצוה, האנשים שעמדו על החוף מעבר מזה ומעבר מזה ראו שהוא מתכוון לעבור בנהר, צעקו מפחד והתרו בו על הסכנה האיומה שהוא נכנס בה אבל הוא לא פנה לדבריהם, התייצב על הר קרח הראשון שהיה קרוב אליו ושט עליו עד שבא לקראתו הגזר השני ופסע עליו בפסיעות זהירות לרוחב הנהר עד שהתקרב השלישי וברביעי והוא הלך ועבר על הקטעים האדירים בבטחון נפלא כהולך בדרך המלך עד עברו בשלום בלי כל מכשול, בדעתו, שהוא הולך לעשות מצוה רבה, ושליחיה אינם ניזוקין לעולם, כל העומדים על חוף הנהר נאלמו דום מתמהון רב למראה הפלא העצום אשר עיניהם עדיין לא ראו, כי לא היה במציאות כלל לעבור באופן זה את הנהר האדיר שהוא בתוככי הררי קרח הסואנים והולמים איש את רעהו בשגעון איום ולא להקלע אל תוך מעמקיו, ברם אנשי הכפרים כבר שמעו וידעו את שמע האיש הקדוש הזה המסתתר כל ימיו בדי אמות של השתלמות בתורה ובקדושה, אחרי ברית המילה לא שב הביתה דרך הנהר שהרי לא היה אץ לקיום מצוה ואין לסכן את נפשו בכדי, והמתין על יד החוף עד שהיטהר הנהר מהקרח ועבר עם דוגית כרגיל, המעשה הזו היה לשיחה בפי הבריות רבות בשנים, אולם אצל רבי יהושע העשיל היתה מסירות נפש לקיום מצוה תופעה תדירית: (זכרונות המאור)

היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3500 שקלים לשלם לחדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלצכם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאניס ז"ל הולצמן

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדריים פלוס על שם ברית אבות